

Memo van de gedeputeerde

M.P.J.M. van Gruijthuijsen

Gedeputeerde Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Onderwerp

Nadere toelichting naar aanleiding van themabijeenkomst BOM Capital I

Datum

16 juni 2021

Documentnummer

4908429

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Van

M.P.J.M. van Gruijthuijsen

Telefoon

(073) 681 28 50

Email

mvgruijthuijsen@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u zoals toegezegd tijdens de informerende themabijeenkomst op 28 mei 2021 graag nader informeren over de co-financiering van de Provincie in het kader van het noodpakket Banen en Economie van het Rijk en de daarmee samenhangende agiostorting van € 22,5 miljoen in BOM Capital I.

In de themabijeenkomst is er gesproken over de cofinanciering van de provincie en de wijze waarop dit wordt gedekt. De term "overtollige middelen" wekt verwarring op en dat is begrijpelijk. Een betere term zou zijn "boekhoudkundig beschikbare middelen". Deze "beschikbare middelen" staan op onze lopende rekening. Zij worden – met de agiostorting – geïnvesteerd in het eigen vermogen van BOM Capital I. Daarmee neemt de waarde van het provinciaal eigendom met dit bedrag toe.

Het betekent dat met de transactie alleen een verschuiving plaats vindt op de provinciale balans en wel aan de activa zijde. De activa zijde (debet) geeft de bezittingen van de provincie weer. In dit geval nemen de liquide middelen af met € 22,5 miljoen en nemen de financiële vaste activa (waaronder deelnemingen) met € 22,5 miljoen toe. Deze 'beschikbare middelen' kunnen derhalve alleen worden ingezet wanneer er activa met waarde tegenover staat. Het bedrag kan dus niet zomaar aan andere beleidsdoelen worden besteed.

De cofinanciering heeft op deze manier dus géén budgettair effect. Het betreft geen uitgave die loopt via de exploitatierekening van de provincie (overzicht van baten en lasten).

Conform de toezegging tijdens de themabijeenkomst op 28 mei voegen we bij deze memo ook de aanhoudersinstructie toe die de provincie samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in 2017 heeft opgesteld. Hieruit blijkt dat er voldoende ruimte is om naast de benoemde sectoren ook te investeren in het brede MKB. De BOM is geëquipeerd om dat op een verantwoorde wijze te doen. Hier ligt de aandeelhoudersinstructie aan ten grondslag. Verantwoording en sturing gaat dus volgens deze richtlijnen.

De bestaande investering in de BOM is volledig (100%) afgedekt. Conform bestaand beleid kunnen we minder dan 100% afdekken, als onderbouwd kan

worden dat met minder kan worden volstaan. In dit geval blijkt dat (I) op basis van resultaten uit het verleden dat 100% in geval van de BOM niet nodig is, (II) op basis van voortgangsrapportages die wij van de BOM ontvangen er naar verwachting nog potentie is in lopende investeringen (verwacht positief resultaat) en (III) risico's zich nooit allen tegelijk voor zullen doen.

Het bedrag van de risicoafdekking wordt niet opgehoogd met €22,5 miljoen, waardoor de risicoafdekking van de BOM 53,3% wordt, wel onder de voorwaarde dat we de ontwikkelingen m.b.t. de BOM periodiek blijven monitoren op basis van afgesproken voortgangsrapportages.

Individuele risicobijstellingen (verlagingen en verhogingen) leiden niet tot vrijval of extra stortingen in de Algemene Risicoreserve. De individuele risico's worden twee keer per jaar (bij begroting en jaarrekening) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit in de paragraaf weerstandsvermogen. De algemene risicoreserve maakt onderdeel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit. Het ratio weerstandsvermogen, wat de verhouding weergeeft tussen de risico's en weerstandscapaciteit, kent een bandbreedte van 0,75 en 1,25. Deze mutatie leidt niet tot een overschrijding van de bandbreedte en dus niet tot vrijval.

Met vriendelijke groet,

M.P.J.M. van Gruijthuijsen

Datum

15 juni 2021

Documentnummer

4908429

Aandeelhoudersinstructie (versie 1 november 2017)

Inleiding

Deze aandeelhoudersinstructie heeft betrekking op het kapitaal (aandelenkapitaal plus agio) alsmede het daarmee behaalde resultaat (algemene reserve) dat door de aandeelhouders aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) ter beschikking is gesteld en vervangt de bestaande aandeelhoudersinstructie uit 2012. Deze instructie geeft richting aan de vorm en de inhoud van het investeringsbeleid van de participatiebedrijven. De nieuwe instructie treedt per 1 november 2017 in werking, met dien verstande dat voor de beoordeling van het rendement in meerjarig perspectief de ingangsdatum gesteld wordt op 1 januari 2016 (aansluitend op de evaluatie ROM's 2011- 2015 door Ecorys); zie onder 1, sub m.

De participatiebedrijven van de ROM's hebben als taak om met het door de aandeelhouders ter beschikking gestelde kapitaal een bijdrage te leveren aan de realisatie van het door de overheden periodiek vast te stellen economisch beleid, derhalve met primaire aandacht voor de beleidsspeerpunten die gelden voor de regio. De ROM's hebben daarvoor een uitgebreid financieringsinstrumentarium tot hun beschikking.

Dit impliceert dat de participatiebedrijven te maken hebben met enerzijds een algemeen en anderzijds een regionaal verschillend beleidskader.

Deze nieuwe aandeelhoudersinstructie voorziet hierin en is opgedeeld in twee onderdelen: een algemeen deel -waaraan alle ROM's zich dienen te conformeren- en een deel waarin het regionale beleidskader wordt beschreven. Dit betreft de deelterreinen waarop de betreffende ROM zich primair dient te richten. Deze verschillen per ROM.

Deze aandeelhoudersinstructie is een 'levend' document. Bij verandering van (regionaal) beleid wordt de aandeelhoudersinstructie van de desbetreffende ROM aangepast. Daar waar het algemeen kader wijzigt, worden alle ROM's bij de verandering betrokken.

Bij de opstelling van de instructie is de vigerende Europese regelgeving inzake staatssteun in acht genomen. Indien de instructie als gevolg van aanpassing van EU-regelgeving tot conflictsituaties leidt, wordt de instructie aangepast.

1. Het algemeen kader

In het algemeen kader wordt het beleidsmatige speelveld voor de participatiebedrijven van de ROM's beschreven. Dit speelveld geldt voor alle participatiebedrijven van de ROM's en dient te allen tijde nageleefd te worden.

- a. De ROM's investeren in innovatieve (door)startende MKB-bedrijven resp. snelle groeiers die actief zijn op de speerpunten en cross-overs van het landelijk en regionaal (innovatie)beleid zoals beschreven in paragraaf 2 van deze instructie.

Onder **MKB-bedrijven** wordt verstaan: ondernemingen die voldoen aan de definitie van Kleine, middelgrote en micro-ondernemingen ("kmo's") in Bijlage I van Verordening (EG) 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de

interne markt verenigbaar worden verklaard of in een verordening die deze vervangt. Onder **(door)starter** wordt verstaan: een niet-beursgenoteerde onderneming die op het moment van het tekenen van de eerste overeenkomst tot verstrekking van (risico)kapitaal maximaal vijf jaar ondernemingsactiviteiten in stand houdt en die niet is ontstaan uit een fusie.

Verzelfstandigde resp. nieuwe eenheden van bestaande bedrijven, mits ondergebracht in een nieuwe rechtspersoon die aan genoemd uitgangspunt voldoet, worden eveneens als starter aangemerkt. De ROM's mogen, ter bescherming van hun financieel belang, participeren op (sub)holding niveau, mits de investering aantoonbaar te maken heeft met de nieuwe ontwikkeling, bijvoorbeeld door het benoemen van mijlpalen die daarmee te maken hebben.

Onder **snelle groeier** wordt verstaan: een bedrijf met 10 – 250 werknemers, waarbij de werkgelegenheid of omzet in de afgelopen vijf jaar met tenminste 60% is toegenomen dan wel dat (op grond van het aan de ROM's ter beoordeling voorgelegde businessplan) in de komende vijf jaar een toename van de werkgelegenheid en/of omzet van minimaal 60% verwacht.

NB. Deze definitie is daarmee ruimer dan de definitie van 'scale-up' die door de OESO wordt gebruikt en biedt de ROM's daarmee een ruimer speelveld.

- b. De ROM's opereren met inachtneming van alle Europese regelgeving inzake staatssteun en risicokapitaal, ongeacht of een ROM rechtstreeks of via een tussenfonds (bijvoorbeeld via een technofonds) in een onderneming participeert.
- c. De ROM's handelen als een Marktaandeelnemer in een markteconomie (market economy operator), zoals bedoeld in hoofdstuk 4.2 van de Mededeling van de Commissie betreffende het begrip „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (2016/C 262/01).
- d. Bij voorkeur wordt, gelijktijdig en onder vergelijkbare condities en voorwaarden, gezamenlijk geparticipeerd met private partijen en waarbij de participatie van de private partij een reële economische betekenis heeft (zie Mededeling begrip staatssteun, nr. 87 en voetnoot 142). Per participatie kan aannemelijk gemaakt worden dat voldaan is aan het uitgangspunt, genoemd onder c. Dit vraagt in elk geval dat er (per participatie) een deugdelijk bedrijfsplan aanwezig is met nadere informatie over het product / de dienst alsmede de geraamde ontwikkeling van de omzet en het resultaat. Uit dit document en eventueel aanvullende correspondentie dient de levensvatbaarheid van de onderneming te blijken. De ROM dient aannemelijk te kunnen maken dat het geraamde aandeelhoudersrendement zich vanuit het oogpunt van een verstandige particuliere investeerder op een juiste wijze verhoudt ten opzichte van het risicoprofiel van de participatie.
- e. Indien niet gelijktijdig en onder vergelijkbare voorwaarden en condities samen met andere partijen wordt geparticipeerd, kan op grond van andere, algemeen aanvaarde standaard waarderingsmethoden worden bepaald of een transactie marktconform is. De door de ROM gekozen methode is gebaseerd op beschikbare objectieve, verifieerbare en betrouwbare gegevens die voldoende gedetailleerd zijn en die de economische situatie tot uiting brengen zoals die bestond op het tijdstip waarop tot de

transactie werd besloten, rekening houdende met de risicograad en toekomstige verwachtingen.

- f. De maximale omvang voor deelnemingen bedraagt per onderneming c.q. concern € 5,0 miljoen. Het gaat daarbij om de optelsom van aandelenkapitaal en (al dan niet converteerbare, achtergestelde) leningen. Eventuele (bijgeschreven) aanspraken op dividend en rente blijven buiten beschouwing en vallen ook niet onder de onder q genoemde (40%) vrije beleidsruimte. Bij overschrijdingen om andere dan de hiervoor genoemde reden, komt alleen het meerdere boven € 5,0 miljoen ten laste van de 40% vrije beleidsruimte.
- g. Als een ROM in een fonds participeert, wordt voor een overschrijding van het in lid f genoemde plafond van € 5,0 miljoen per onderneming c.q. concern gekeken naar de individuele participaties van het fonds. Dus als een ROM voor 10% in een fonds participeert en dit fonds vervolgens € 10 miljoen in een individuele onderneming investeert, wordt de participatie van de ROM gesteld op € 1,0 miljoen (10%) en is er geen sprake van een overschrijding van het in lid f genoemde plafond.
- h. Het publieke aandelenbelang (van ROM's en eventuele andere publieke organisaties samen) vormt minder dan 50% van de totale participatie in een onderneming. Onder 'publiek aandelenbelang' wordt verstaan het door (beleids)deelnemingen van overheden gehouden belang. Hieronder vallen de ROM's, Invest-NL in oprichting e.d. maar niet de private equity partijen die hun fondsen cofinancieren met overheidsinstrumenten zoals Seedfondsen, DVI e.d.. (Tijdelijke) afwijkingen van deze bepaling behoeven de expliciete, voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Raad van Commissarissen van de betreffende ROM.
- i. De financieringsinstrumenten waarvan de ROM's gebruik mogen maken zijn (al dan niet gecombineerd):
 - i. participatie in aandelenkapitaal;
 - ii. converteerbare achtergestelde leningen;
 - iii. achtergestelde leningen;
 - iv. overige leningen.
- j. Voor de (al dan niet converteerbare, achtergestelde) leningen dient een marktconforme vergoeding in rekening te worden gebracht. Daarbij wordt voor overige leningen uitgegaan van de Europese referentierente verhoogd met een opslag conform de tabel in Mededeling (2008/C 14/02) van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld of een mededeling die haar vervangt; voor achtergestelde leningen dient N 55/2008 (de zogenoemde Brandenburg scheme) in achtgenomen te worden (zie Bijlage 1). Bepalend is de Europese referentierente op het moment van de investeringsbeslissing c.q. het moment van besluitvorming over de aanpassing van het rentetarief. De bandbreedte van de opslag kan variëren van 100 (rating A en hoger) tot 1.000 (CCC en lager) basispunten, afhankelijk van de creditrating van een onderneming.

Voor de bepaling van de creditrating van een (bestaande) onderneming wordt uitgegaan van de interest-coverage-ratio (Damodaran model) dan wel een andere in de participatiepraktijk algemeen toegepaste methode.

Rating op basis van de uitkomst van de Interest-coverage-ratio (for smaller and riskier firms)		
Vanaf	Tot en met	Creditrating
	0,499	D
0,5	1,499	C / CC / CCC
1,5	2,999	B- / B / B+
3,0	3,999	BB / BB+
4,0	4,499	BBB
4,5		A- / A / A+ / AA / AAA

- k. Indien er sprake is van een startende onderneming zonder enige krediethistorie wordt bij het verstrekken van een 'overige' lening uitgegaan van een opslag van tenminste 400 basispunten; bij het verstrekken van een achtergestelde lening van tenminste 650 basispunten.
- l. De duur van een participatie is in beginsel niet langer dan acht jaar. Dit uitgangspunt impliceert dat de ROM's reeds bij het aangaan van een participatieovereenkomst afspraken maken over een exit strategie. Het vorenstaande betekent overigens niet dat de ROM's verplicht zijn om na het verstrijken van genoemde periode de betreffende participaties geforceerd en tegen ongunstige voorwaarden te verkopen. De ROM's informeren de aandeelhouders jaarlijks over alle participaties die op balansdatum langer dan acht jaar in de portefeuille zijn opgenomen. Er wordt in openbare (jaar)verslagen niet over individuele participaties gerapporteerd.
- m. De aandeelhouders hanteren als richtlijn dat de koopkracht van het doelvermogen van het participatiebedrijf in meerjarig perspectief in stand blijft. Onder 'koopkracht van het doelvermogen' wordt verstaan de koopkracht van het door de aandeelhouders ter beschikking gestelde kapitaal (kapitaal, agio en de per 1 januari 2016 aanwezige reserves) verminderd met de per 1 januari 2016 aanwezige liquide middelen. Het meerjarig perspectief betreft een periode van vijf jaar. De (vigerende) periode vangt aan per 1 januari 2016 en betreft dus de periode 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020. Voor de uitwerking van een rekenvoorbeeld als illustratie wordt verwezen naar Bijlage 2.
- n. De ROM's rapporteren jaarlijks over het maatschappelijk rendement van de participatieportefeuille. Maatschappelijk rendement wordt niet alleen bepaald aan de hand van het aantal participaties en de financiële resultaten, maar ook aan de hand

van de bijdrage van het bedrijf aan (de ontwikkeling van) innovatieve netwerkomgevingen in de regio, het versterken van de regionale economische structuur en mogelijk andere maatschappelijke relevante grootheden (waaronder het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen, groei van de R&D-uitgaven, omzetgroei e.d.) die in overleg met de aandeelhouders vastgesteld kunnen worden.

- o. De ROM's trekken zonder goedkeuring van de aandeelhouders geen risicokapitaal van derden respectievelijk bancaire krediet aan om daarmee de participatieactiviteiten te financieren.
- p. De ROM's mogen onder de navolgende voorwaarden (al dan niet tijdelijk) fondsbeheer voor individuele aandeelhouders uitvoeren:
 - i. de beheerkosten komen voor rekening van de 'opdrachtgever' en weerspiegelen volledig de op de markt geldende vergoeding voor vergelijkbare situaties;
 - ii. de resultaten komen ten laste / ten goede van de 'opdrachtgever'; en
 - iii. de fondsen en het beheer ervan zijn in overeenstemming met de Europese staatssteunregels. Dit betekent dat:
 - 1. het fonds en het beheer ervan voldoen aan de eisen van de marktdeelnemer in een markteconomie zodat geen sprake is van staatssteun; dan wel
 - 2. het fonds en het beheer ervan voldoen aan de vereisten uit de de-minimis verordening (Verordening (EU) nr. 1407/2013) en de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (Verordening (EU) nr. 651/2014); dan wel
 - 3. het fonds en het beheer ervan voldoen aan de vereisten van een van toepassing zijnde goedkeuring door de Europese Commissie.

De ROM's kunnen met de fondsverstrekker een winstdelingsregeling overeenkomen.

Indien de ROM's gevraagd wordt fondsen voor derden (niet zijnde de individuele aandeelhouders) te beheren, is voorafgaande schriftelijke instemming van de aandeelhouders vereist.

- q. De ROM's mogen maximaal 40% van het geplaatste kapitaal plus agiostortingen maar exclusief de (overige) reserves investeren in afwijking van het gestelde onder a, f en s, met dien verstande dat nooit in strijd met Europese regelgeving inzake staatssteun en risicokapitaal gehandeld mag worden. Deze verruiming van de beleidsruimte wordt toegestaan om het de ROM's mogelijk te maken te kunnen voldoen aan de door de aandeelhouders gestelde rendementsnorm zoals beschreven onder m. Voor de duidelijkheid: dit laat onverlet dat voor investeringen buiten het werkingsgebied van de ROM's (zie onder s) altijd voorafgaande schriftelijke instemming van de aandeelhouders nodig is.
- r. Tijdelijk belegde gelden in de vorm van deposito's e.d. mogen uitsluitend aangehouden worden bij in Nederland gevestigde financiële instellingen met tenminste een A+ (codering Fitch) of daarmee vergelijkbare status (volgens de codering van Standard & Poor resp. Moody's).

- s. Tenzij de aandeelhouders voorafgaande schriftelijke instemming hebben verleend voor een investering buiten het geografische werkgebied van de ROM wordt er uitsluitend geïnvesteerd in bedrijven die een bijdrage leveren aan (het genereren van) economische en/of maatschappelijke ontwikkelingen in het geografische werkgebied van de ROM. Bedrijven die statutair gevestigd zijn buiten het werkgebied van de betreffende ROM, maar waarvan de activiteiten die door de ROM zijn / worden gefinancierd, neerslaan binnen het werkgebied, worden tot het werkgebied van de betreffende ROM gerekend. Omgekeerd, bedrijven die statutair gevestigd zijn binnen het werkgebied van de betreffende ROM maar waarvan de activiteiten die door de ROM zijn / worden gefinancierd, neerslaan buiten het werkgebied, worden niet tot het werkgebied van de betreffende ROM gerekend.
- t. Gelijktijdig met het uitbrengen van het jaarverslag brengen de ROM's schriftelijk verslag uit aan de aandeelhouders over de aard en omvang van de afwijkingen als bedoeld onder q.

2. Beleidskader

Deze paragraaf beschrijft de aangewezen speerpuntsectoren, generiek vanuit het Rijk, geldend voor alle ROM's en vervolgens, per ROM, nader ingekleurd met de provinciale prioriteiten. Voor zover sprake is van overlap tussen de speerpunten van het Rijk en de Provincies is die er omwille van de duidelijkheid niet uitgehaald.

De ROM's investeren in innovatieve MKB ondernemingen actief op de voor de betreffende regio geldende nationale en provinciale speerpuntsectoren in het economisch beleid. Innovatie wordt hier gedefinieerd als 'zich richtend op een nieuw product, productieproces en/of een nieuwe markt en/of in algemene zin de economische structuur versterkend.

Door de Rijksoverheid zijn de topsectoren Agro & Food, Chemie, Creatieve Industrie, Energie, High Tech Systems en Materialen, Life Sciences & Health, Logistiek, Tuinbouw en Uitgangsmaterialen alsmede Water als nationaal kader aangewezen.

Voor de **BOM** kan het werkveld van provinciale prioritaire thema's / sectoren als volgt worden omschreven: High Tech Systems en Materialen (inclusief Automotive en Solar), Life Sciences & Medische Technologie (inclusief Pharma), Logistiek, Maintenance, Agro, Food & Nutrition en Biobased Economy alsmede cross-overs tussen de genoemde thema's en sectoren. Daarnaast zoekt Brabant aansluiting bij de topsectoren Hoofdkantoren en Creatieve Industrie.

Provinciale speerpunten voor **LIOF**.

High Tech Systems en Materialen (inclusief Energy), Life Sciences, Medische Technologie (inclusief Pharma), Care en Cure, Chemie, Logistiek, Maintenance, Agro, Food & Nutrition, Biobased Technology / Economy en Grootchalige Leisure, alsmede cross overs tussen de genoemde thema's en sectoren.

Provinciale speerpunten voor de **NOM**.

Watertechnologie, Energie (inclusief Duurzame Energie), Agribusiness / Biobased Economy / Circulaire Economie, High Tech Systems & Materials (HTSM) en Healthy Ageing alsmede cross overs tussen de genoemde thema's en sectoren.

NOM mag, voor zover dat niet strijdig is met het als Market Economy Operator handelen, eveneens investeren in 'sociale ondernemingen' waaronder verstaan worden bedrijven die ondernemen vanuit een maatschappelijke missie en die dat doen op basis van een op winstgericht verdienmodel.

Voor Drenthe geldt dat ook geïnvesteerd kan worden in Grootschalige Vrijetijdseconomie; Friesland heeft tevens Toerisme en Zorgeconomie als speerpunt aangewezen.

Provinciale speerpunten voor **Oost NL**.

De Gelderse speerpunten zijn beschreven in het beleidskader "Werken aan de economie voor de toekomst" zoals vastgesteld door Provinciale Staten in de vergadering van 29 juni 2016 (PS2016-385), inclusief eventuele nadien vast te stellen wijzigingen van die nota.

Ter toelichting zij opgemerkt dat de focus onder meer ligt bij economisch stuwende sectoren zoals Health, Food, EMT, Circulair, Logistiek en de Maakindustrie alsmede cross-overs tussen de genoemde speerpunten.

De Overijsselse speerpunten zijn opgenomen in het beleidskader "Overijssel innoveert en internationaliseert" zoals vastgesteld door Provinciale Staten in de vergadering van 9 november 2016 (PS/2016/871), inclusief eventuele nadien vast te stellen wijzigingen van dat kader.

Ter toelichting zij vermeld dat de focus met name ligt op High Tech Systems en Materialen en haar belangrijkste toepassingsgebieden, zoals Agro & Food, Chemie, Logistiek, Energie en Life Sciences & Health, met dien verstande dat andere toepassingsgebieden niet worden uitgesloten.

Speerpunten voor **InnovationQuarter**.

Cleantech (Biobased Economy, Water/Deltatechnologie, Infra & Mobiliteit, Duurzaam Bouwen), Life Sciences & Health alsmede Safety & Security en cross-overs tussen de genoemde speerpunten en topsectoren van het Rijk, waaronder Hortitech en HTSM.

Het is IQ verboden te participeren buiten de hierboven aangegeven beleidskaders.

De onder paragraaf 1 onder q geboden 'vrije ruimte' laat dus uitsluitend participaties toe die actief zijn binnen de beleidskaders, maar die zich in een verdere fase in de levenscyclus bevinden dan genoemd onder a (starters, snelle groeiers).

Ook zal IQ niet actief acquireren buiten de aangewezen speerpunten.

Bijlage 1

Tabel Referentierente volgens de mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (2008/C 14/02)

Opslagen voor 'gewone' leningen in basispunten (exclusief de basisrente)			
Ratingcategorie (conform Standard & Poor)	Zekerheidstelling		
	Hoog	Normaal	Laag
Zeer goed (AAA t/m A-)	60	75	100
Goed (BBB+ t/m BBB-)	75	100	220
Bevredigend (BB+ t/m BB-)	100	220	400
Zwak (B+ t/m B-)	220	400	650
Slecht/Financiële moeilijkheden CCC en lager)	400	650	1000

In document N 55/2008 (het zogenoemde Brandenburg scheme) heeft de Commissie aangegeven welke opslagen gehanteerd moeten worden bij het verstrekken van (converteerbare) achtergestelde leningen.

Opslagen voor achtergestelde leningen in basispunten (exclusief de basisrente)			
Ratingcategorie (conform Standard & Poor)			
AAA t/m A	100		
A- t/m BBB	220		
BBB- t/m BB	400		
BB- t/m B	650		
B-	1000		
CCC en lager	n.v.t.		

Bovenstaande impliceert dat de Europese Commissie het verstrekken van achtergestelde leningen aan bedrijven met een rating CCC en lager niet erkent en als staatssteun aanmerkt.

Met betrekking tot de toepassing van bovenstaande tabellen wordt nog opgemerkt dat als er een private cofinancier (niet zijnde de initiatiefnemer / bestaande (groot)aandeelhouder zelf) is die op hetzelfde moment en onder dezelfde voorwaarden als een ROM financiert en waarbij de participatie van de private partij een reële economische betekenis heeft (zie Mededeling begrip staatssteun, nr. 87 en voetnoot 142) de ROM het door de private cofinancier gehanteerde opslag rentepercentage kan hanteren, ook als dit afwijkt van de in bovenstaande tabel genoemde opslagen. Deze uitzonderingsregel geldt ook voor het verstrekken van een achtergestelde lening aan een onderneming met een rating van CCC of lager.

Bijlage 2.

Illustratie uitwerking Algemeen Kader, onder m, instandhouding doelvermogen.

Stel: beschikbaar gesteld kapitaal, inclusief agio en reserves per 1 januari 2016: € 50.000.000,

Aan de activa zijde van de balans: liquide middelen: € 20.000.000.

Doelvermogen per 1 januari 2016: € 30.000.000.

Stel verder: inflatie 2016 t/m 2020 jaarlijks 2%

In 2017: een kapitaalstorting door de aandeelhouders van € 15.000.000

In 2019: een dividenduitkering van € 10.000.000

Resultaten:

- 2016: + € 3 miljoen

- 2017: ./ € 2 miljoen

- 2018: + € 8 miljoen

- 2019: ./ € 5 miljoen

- 2020: + € 2 miljoen

Op basis van het vorenstaande is de feitelijke ontwikkeling van het Beschikbaar gestelde kapitaal als volgt.

Kapitaal op 1 januari 2016 (bedragen x € 1.000)	€ 50.000
Bij: resultaat 2016	<u>3.000</u>
Kapitaal ultimo 2016	€ 53.000
Af: resultaat 2017	<u>./ 2.000</u>
Bij: kapitaalstorting 2017	<u>15.000</u>
Kapitaal ultimo 2017	€ 66.000
Bij: resultaat 2018	<u>8.000</u>
Kapitaal ultimo 2018	€ 74.000
Af resultaat 2019	<u>./ 5.000</u>
Af: dividenduitkering 2019	<u>./ 10.000</u>
Kapitaal ultimo 2019	€ 59.000
Bij: resultaat 2020	<u>2.000</u>
Kapitaal ultimo 2020 (Feitelijk Beschikbaar Kapitaal)	€ 61.000

Ontwikkeling van het Doelvermogen

Kapitaal op 1 januari 2016 (bedragen x € 1.000)	€ 50.000
Bij: inflatiecorrectie 2016: 2% van € 30.000 [€ 50.000 ./ € 20.000]	<u>600</u>
Doelvermogen ultimo 2016	€ 50.600
Bij: inflatiecorrectie 2017: 2% van € 30.600	612
Bij: kapitaalstorting 2017	<u>15.000</u>
Doelvermogen ultimo 2017	€ 66.212
Bij: inflatiecorrectie 2018: 2% van [€ 30.600 + € 612 + € 15.000]	<u>924</u>
Doelvermogen ultimo 2018	€ 67.136
Bij: inflatiecorrectie 2019: 2% van [€ 30.600 + € 612 + € 15.000 + € 924]	943
Af: dividenduitkering 2019	<u>./, 10.000</u>
Doelvermogen ultimo 2019	€ 58.079
Bij: inflatiecorrectie 2020: 2% van [€ 47.136 + € 943 ./ € 10.000]	<u>761</u>
Doelvermogen ultimo 2020	€ 58.840
 Feitelijke Beschikbaar Vermogen ultimo 2020	 € 61.000

Conclusie: er wordt aan de rendementsdoelstelling voldaan.